

Toekomstvisie

Gemeente Utrechtse Heuvelrug 2021

Dorpsparticipatie in Amerongen

Inhoudsopgave

<i>Hoe zijn inwoners, ondernemers en organisaties betrokken?</i>	<i>3</i>
<i>Respons enquête en deelname online dialoogsessie</i>	<i>3</i>
<i>Samenvatting uitkomsten.....</i>	<i>4</i>
Algemeen.....	4
Sociale samenhang en betrokkenheid	4
Voorzieningen en toerisme	4
Wonen	5
Mobiliteit en parkeren	5
Buitenruimte en duurzaamheid	6
Initiatieven Samen leven, samen doen	6
<i>Resultaten: links en bijlagen</i>	<i>7</i>
<i>Vervolg.....</i>	<i>7</i>
<i>Blijf op de hoogte</i>	<i>7</i>
<i>Vragen of opmerkingen?</i>	<i>7</i>

De gemeente Utrechtse Heuvelrug maakt een toekomstvisie. Een visie op wat voor gemeente we zijn, maar vooral ook willen zijn. Niet alleen nu, maar ook over pakweg twintig jaar. Die visie kan en wil de gemeente niet alleen bedenken. Daarom ging de gemeente in gesprek met inwoners, ondernemers en organisaties uit Amerongen om informatie te verzamelen en antwoord te kunnen geven op de vraag:

“Wat is ervoor nodig om de dorpen ook in de toekomst (2040) vitaal, toekomstbestendig en aantrekkelijk te houden?”

In dit verslag leest u hoe inwoners, ondernemers en organisaties zijn betrokken bij de toekomstvisie, een samenvatting van de uitkomsten en vindt u links en verzamelingen van opgehaalde informatie. Tot slot leest u hoe wij verder gaan en op welke manier u een bijdrage kunt leveren.

Hoe zijn inwoners, ondernemers en organisaties betrokken?

Op 11 februari 2021 organiseerde de gemeente een kick-off bijeenkomst voor de dorpsnetwerken uit alle dorpen van de Utrechtse Heuvelrug. Hier schetsten we de aanpak van de toekomstvisie en inventariseerden we de eerste ideeën hoe we ervoor konden zorgen dat we een brede doelgroep bereiken en betrekken bij de toekomstvisie. Omwille van tijd, capaciteit en budget besloot de gemeente om Amerongen en Overberg samen te voegen en een gezamenlijk participatietraject vorm te geven. Uiteraard met oog voor de verschillen van beiden dorpen. Op 29 april kwam het dorpsnetwerk van Amerongen en Overberg bij elkaar om dorpspecifieke onderwerpen te benoemen en gezamenlijk een opzet te maken van een aanpak om mensen te betrekken bij de toekomstvisie.

Mensen uit Amerongen konden van 18 maart t/m 11 juni 2021 een online enquête invullen en deelnemen aan een online dialoogsessie op 10 juni. In de weken die voorafgingen aan de dialoogsessie werd via communicatiekanalen van de gemeente een e-mailuitnodiging verspreid, kwamen diverse berichten in de krant en werden oproepen gedaan via sociale media. Er werd een postercampagne opgezet en flyers werden verspreid op strategische plekken. Speciale dank aan Harry Ruijs die geholpen heeft om het communicatiemateriaal in Amerongen te verspreiden.

Respons enquête en deelname online dialoogsessie

De digitale enquête werd 63 keer door mensen uit Amerongen ingevuld. De grootste groep respondenten is 65 jaar of ouder.

Op 10 juni vond de online dialoogsessie plaats voor Amerongen en Overberg via Zoom. 61 mensen meldden zich aan en ongeveer 30 mensen deden daadwerkelijk mee. Na een introductie van wethouder Gerrit Boonzaaijer volgde een korte introductie van verschillende vakspecialisten. Zij lichtten toe wat zij belangrijk vinden om de dorpen vitaal en toekomstbestendig te houden. Vervolgens beantwoordden deelnemers enkele vragen via Mentimeter. Daarna gingen de deelnemers in vijf verschillende break-outrooms met elk een eigen thema uit elkaar. Onder begeleiding van een gespreksleider vanuit de gemeente werd in twee rondes van 45 minuten gesproken over onderwerpen die belangrijk zijn voor de toekomst van Amerongen. Deze gesprekken zijn vastgelegd op een online whiteboard.

Samenvatting uitkomsten

Algemeen

Invullers van de enquête geven aan vooral de kleinschaligheid, rust, het dorps wonen en unieke groene omgeving te waarderen. Dit geluid komt ook terug in de dialoogsessies. Het dorp kent iconen als het Kasteel Amerongen en een diversiteit aan landschappen, zoals de uiterwaarden en het gevarieerde Amerongse Bos met volop recreatieve mogelijkheden. Dit maakt het dorp ook geliefd bij recreanten en toeristen.

Sociale samenhang en betrokkenheid

Het verenigingsleven, de saamhorigheid en klaar staan voor elkaar worden als belangrijke kenmerken genoemd. Uit de dialoogsessie komt naar voren dat de opkomst regelmatig wat tegenvalt als er iets georganiseerd wordt. Er is veel potentie qua activiteiten om te doen, maar er is nog geen gouden formule om mensen te enthousiasmeren om mee te doen. Volgens de deelnemers is er een duidelijk verschil tussen inwoners aan de noord- en aan de zuidkant van het dorp qua inkomen en opleidingsniveau. Deze diversiteit in het dorp vraagt ook om een diverser aanbod van activiteiten. Verenigingen spelen een belangrijke rol om ervoor te zorgen dat Amerongers met elkaar in contact komen. Goed gastheerschap is belangrijk.

Een grote meerderheid wil graag zelf meepraten over onderwerpen die zij interessant vinden. Twintig procent laat zich liever vertegenwoordigen door een dorps- of buurt netwerk en vijftien procent door de gemeenteraad. Zowel uit de enquête als tijdens de dialoogsessie blijkt dat een groep een afstand voelt met de gemeente. Er is behoefte aan een loket in het dorp en/of duidelijk aanspreekpunt. Bijvoorbeeld in de vorm van een dorpscoördinator.

Voorzieningen en toerisme

Uit de enquête blijkt dat inwoners tevreden zijn over de basisvoorzieningen in het dorp. Tegelijk is er ook behoefte aan een aantrekkelijk dorps huis, een gezellige winkelstraat en horeca. De grootste zorg voor de toekomst van de respondenten is het op peil houden van de aanwezige voorzieningen. Uit de peiling in Mentimeter tijdens dialoogsessie komt naar voren dat driekwart van de deelnemers graag samenwerkt met andere dorpen om voorzieningen overeind te houden. Het verenigingsleven krijgt het wellicht lastig in de toekomst met een vergrijzende bevolking. Verenigingen moeten zelf zorgen dat zij aantrekkelijk blijven, aldus de deelnemers. De Allemanswaard heeft potentie, maar is nog niet het centrum wat het zou moeten zijn. Er is behoefte aan meer inspirerende activiteiten. Amerongers gaan vaak naar markten buiten Amerongen, zoals in Veenendaal. De oproep is om meer de eigen markt te gebruiken.

Wat betreft toerisme en recreatie staat Amerongen op de kaart. Wel is het belangrijk volgens de deelnemers om dit in goede banen te leiden. Bijvoorbeeld wat betreft parkeergelegenheid en druk op het bos. Het dorp zou zich in de toekomst kunnen richten op duurzaam toerisme, culturele activiteiten en activiteiten in voedselbossen. Een passende doelgroep voor het dorp zijn wandelaars en (race)fietsers. Het Kasteel Amerongen is de trots van het dorp en een belangrijke trekpleister. Tegelijk zorgt dit wat betreft parkeren ook voor problemen. Wellicht kan er buiten het dorp parkeerruimte gezocht worden en kan het kasteel zorgen voor passend vervoer. De Napoleonschuur heeft potentie om meer activiteiten te organiseren. Ideeën die genoemd zijn, zijn een regionale

biermarkt, Grietmarkt-achtige activiteiten of een markthal in samenwerking met lokale ambachtelijke ondernemers.

Wonen

Op nummer twee van zorgen die invullers van de enquête hebben over de toekomst van hun dorp staat 'betaalbare woningen'. Er is behoefte aan betaalbare starterswoningen en woningen waar ouderen in kunnen doorstromen. Aantrekken van een jonge doelgroep is wenselijk; het dorp heeft 'verjonging nodig'. Tegelijk wordt tijdens de dialoogsessie opgemerkt dat er ook grenzen zijn: 'We moeten ook accepteren dat niet iedereen in dit paradijs kan wonen.' Sommigen hebben de voorkeur om in te breiden, binnen de rode contouren. Er zijn een aantal vervallen panden die leeg staan en kansen bieden voor woningbouw. Ook zijn er deelnemers die kansen buiten de rode contouren zien. Bijvoorbeeld aan de westkant van het dorp of de ruimte tussen het sportpark en de oostkant van het dorp.

Opvallend is dat er ook gedacht wordt aan meerdere bouwlagen (twee á drie), bijvoorbeeld bij Allemanswaard. Een deelnemer ziet ook mogelijkheden om een woonlaag onder de grond te bouwen, wat scheelt in totale bouwhoogte en ook nog eens koel is in de zomer.

De één ziet kansen in *tiny houses*, terwijl de ander twijfels heeft hoelang mensen hierin blijven wonen. Heeft het dorp behoefte aan mensen die hier voor bijvoorbeeld vijf jaar komen wonen en verhuizen? Genoemde randvoorwaarden voor woningbouw zijn natuurinclusief bouwen, betaalbaarheid en aandacht voor kwaliteit. Houd bijvoorbeeld ruimte voor groen en spelen. Ook het tempo van woningbouw moet aansluiten op de grootte van het dorp: 'Twintig woningen per jaar is vrij fors.'

Mobiliteit en parkeren

Om wat vaker van de fiets of het openbaar vervoer gebruik te maken, geven de meeste respondenten aan dat zij behoefte hebben aan minder zwaar en groot autoverkeer op de wegen. Het weren van lange vrachtwagens in het oude dorp helpt. De wens is om het oude dorp autoluw te maken. Vooral in het weekend hebben inwoners last van een hoge verkeersdruk en geluidsoverlast. Dit komt vooral van motoren en oldtimers. De suggestie wordt gegeven om de Bergweg en Lekdijk af te sluiten voor gemotoriseerd verkeer in het weekend. De zorgt er tegelijk voor dat fietsen en wandelaars de ruimte krijgen. Sommigen zien mogelijkheden om dit verkeer om het dorp heen te leiden.

De fietspaden in en rond het dorp kunnen volgens deelnemers aan de dialoogsessie verbeterd worden. Er zijn veel wielrenners die met hoge snelheden door het dorp rijden, net als een toenemend aantal elektrische fietsers. De fietspaden zouden verbreed moeten worden en/of aangepast moeten worden op de toegenomen intensiteit en snelheid. Ook uit de enquête blijkt dat inwoners in het dorp overlast ervaren van wielrenners die door hun hoge snelheid zorgen voor gevaarlijke situaties.

Op verschillende plekken in het dorp ervaren inwoners overlast van te snel rijdend verkeer. Er is een roep om snelheidsbeperkende maatregelen, het instellen van een maximumsnelheid van 30 kilometer per uur, handhaving en/of het eenrichtingsverkeer maken van bepaalde straten. Een deel van de overlast ontstaat door verkeer en wielrenners. Ook is er aandacht nodig voor de stoepen. Sommigen zijn niet goed begaanbaar met rollators, rolstoelen en kinderwagens. Een van de oorzaken volgens de deelnemers zijn de auto's die door heel Amerongen deels op de stoep geparkeerd worden.

Tot slot is er behoefte aan een snellere busverbinding met de omgeving, zoals Amersfoort en Utrecht en Wageningen.

Buitenruimte en duurzaamheid

Uit de enquête blijkt dat er opvallend veel genoemde kenmerkende plekken in Amerongen groen zijn. De versterking van het groen is belangrijk voor inwoners. Inwoners zien graag dat de gemeente hier niet op bezuinigt, maar juist investeert in kwaliteit en biodiversiteit. De verbetering van de openbare ruimte moet in samenwerking tussen de gemeente en inwoners gebeuren. Deelnemers van de dialoogsessie geven aan dat mensen aangesproken mogen worden op hun eigen verantwoordelijkheid: 'Stimuleer mensen om trots te zijn op *hun* groen en geef ze de vrijheid om zelf de inrichting hiervan te bepalen.' De gemeente zou zich hierbij faciliterend op moeten stellen en meedenken vanuit haar eigen kaders en richtlijnen. Ook zien de deelnemers kansen om het dorp te 'ontstenigen'. Bijvoorbeeld het industriegebied aan de westkant en de tuinen van inwoners zelf.

Er moet gezocht worden naar een goede balans tussen ruimte voor parkeren en vergroening. Een combinatie is ideaal. Ook maken deelnemers zich zorgen over de bomenkap in de omgeving van het dorp. Daarnaast is er aandacht nodig voor verdroging, zeker gezien de kwetsbare bossen rond het dorp.

Wat betreft de energie- en warmtetransitie is een goede samenwerking tussen de gemeente en inwoners belangrijk. De rol van de gemeente is om goede informatie te verstrekken, een podium te bieden aan inspirerende voorbeelden en met prikkels te komen om energie te besparen. Daarnaast moet de gemeente met een duidelijke wijkgerichte aanpak komen en inwoners ondersteunen, bijvoorbeeld met energiecoaches. Ook zien inwoners kansen voor zonnepanelen bij parkeerterreinen, (daken van) sportvelden en het industrieterrein. Er is behoefte aan minder strenge regelgeving voor het leggen van zonnepanelen aan de voorkant van gebouwen.

In Amerongen is relatief veel kleinschalige intensieve landbouw. De stikstofdiscussie speelt ook hier in het dorp. Aan de ene kant kunnen boeren aangezet worden tot een natuurinclusieve bedrijfsvoering in dit kwetsbare gebied. Tegelijk biedt inkrimpen van landbouw kansen voor meer natuurgebied of woningbouw. Ook zien deelnemers kansen om meer lokaal voedsel te produceren en kortere ketens te realiseren.

Initiatieven Samen leven, samen doen

Tijdens de digitale break-out hebben deelnemers over drie thema's ideeën kunnen inbrengen voor nieuwe sociale initiatieven in Amerongen of Overberg. De thema's zijn: ouder worden, kwetsbare doelgroepen en opgroeien.

Tijdens de twee sessies zijn ideeën aangedragen rondom het thema Opvoeden en Opgroeien.

- Er is behoefte aan een plek voor de jeugd (12-16 jaar). Deze plek moet aansluiten bij de wensen van de jeugd. Mogelijk dat Allemanswaard hiervoor een ruimte heeft.
- Verder was een vraag: 'Kan je aanwezige ervaring van oudere mensen koppelen aan mensen met vragen?' Bijvoorbeeld ervaren moeders of gepensioneerde jeugdprofessionals of verloskundigen laten aansluiten bij een mamacafé.

Medeafhankelijk van initiatiefnemers worden de komende tijd deze ideeën nader uitgewerkt of verder onderzocht.

Resultaten: links en bijlagen

In aanvulling op bovenstaande samenvatting delen we graag de informatie die we tot nu toe opgehaald hebben.

- Kick-off Dorpsparticipatie Toekomstvisie: <https://bit.ly/3ohWMJ1>
- Netwerkbijeenkomst Amerongen en Overberg: <https://bit.ly/3gJnuGS>
- Antwoorden enquête verwerkt in een kaart: <https://bit.ly/3vHkGzx>
- Mentimeter uitkomsten tijdens de dialoogsessie voor Amerongen en Overberg: <https://bit.ly/3wmdVU6>
- Amerongen: Samenwerken aan voorzieningen & toerisme: <https://bit.ly/3w2UikF>
- Amerongen: Woningbouw: <https://bit.ly/3w5RqDA>
- Amerongen: Buitenruimte & duurzaamheid: <https://bit.ly/3x2WlQs>
- Amerongen: Mobiliteit & parkeren: <https://bit.ly/2SclhMe>
- Amerongen: Initiatieven Samen leven, samen doen: <https://bit.ly/3fYA46a>
- Bijlage: Analyse bureaustudie Amerongen: <https://bit.ly/3wexLkg>
- Bijlage: Gerubriceerde en samengevoegde antwoorden op de digitale (gemeentebrede) enquête voor Amerongen: <https://bit.ly/3jLDyew>

Vervolg

De opgehaalde resultaten worden gebruikt voor verschillende projecten en producten waar de gemeente aan werkt. Allereerst worden alle resultaten, ook van andere dorpen, verwerkt in een bondige en aantrekkelijke toekomstvisie voor de hele gemeente. In juli delen we met u een conceptversie waarop u kunt reageren tot half september. De reacties bundelen we in een bijlage en verwerken we in een definitieve versie die oktober in de gemeenteraad besproken wordt.

Tegelijk komen veel resultaten terug in projecten, zoals de [omgevingsvisie](#) en Dorpsgerichte Inrichting Openbare Ruimte (DIOR). Daarnaast is dit traject een start van een nieuwe samenwerking tussen de gemeente en het netwerk uit de dorpen. Hoe dit eruit ziet, moet zich de komende periode ontwikkelen in de nieuwe visie op dorpsgericht werken.

Tot slot bekijkt de gemeente welke vragen, meldingen en ideeën op relatief korte termijn opgepakt kunnen worden. Gezien het grote aantal reacties op de enquêtes en de breedte aan onderwerpen die zijn besproken is het niet mogelijk om overal (persoonlijk) terugkoppeling op te geven. Wilt u aan de slag of wacht u te lang op een oplossing? Schroom dan niet om contact op te nemen of een herinnering te sturen. Wij doen ons best om met de resultaten aan de slag te gaan!

Blijf op de hoogte

Natuurlijk houden we u via het Gemeentenieuws en onze sociale media op de hoogte. Op www.heuvelrug.nl/toekomstvisie vindt u altijd de laatste informatie.

Vragen of opmerkingen?

Stuur een e-mail naar projectenplein@heuvelrug.nl.